

Wat doet een verpleegkundig consulent Parkinson eigenlijk?

In Friesland zijn in de ziekenhuizen te Leeuwarden, Sneek, Dokkum en Drachten verpleegkundigen consulenten Parkinson benoemd. Dit is een belangrijke toevoeging in de behandeling van de ziekte. Hieronder volgt een casus (praktijkvoorbeeld) om duidelijker te maken wat hun werkzaamheden inhouden.

CASUS

Dhr. Jan de Wind, 69 jaar oud, is sinds 6 jaar bekend met de ziekte van Parkinson. Hij is gepensioneerd chauffeur en heeft als hobby's lezen en het bezoeken van het chauffeurs-café. Hij woont samen met zijn echtgenote, die twee dagen per week gastouder is van twee jonge kinderen. Zelf hebben ze vier uitwonende kinderen.

KLACHTEN

Stijfheid in de ochtend, moeilijk op gang kunnen komen, moeite met lopen, een hekel aan drukte, vermoeidheid, somberheid. Hij komt er niet meer toe naar het chauffeurs-café te gaan.

ACTIE PATIËNT

Het is al ruim een jaar geleden dat hij bij de neuroloog is geweest op de poli. Dankzij de patiëntenvereniging is hij op de hoogte van het bestaan van een Parkinson-verpleegkundige. Hij is benieuwd wat zij voor hem kan betekenen en belt met de afsprakenbalie van het ziekenhuis voor een afspraak met de Parkinsonverpleegkundige. Patiënt is bekend bij de neuroloog van hetzelfde ziekenhuis.

BEZOEK PARKINSONVERPLEEGKUNDIGE

Dhr. De Wind komt samen met zijn echtgenote op het spreekuur van de verpleegkundige op de poli neurologie. De verpleegkundige stelt zich voor en geeft aan wat zij voor de patiënt kan doen. Ze vraagt het echtpaar hoe het gaat en welke vragen en problemen ze aan de orde willen laten komen. Tijdens het gesprek stelt de verpleegkundige regelmatig vragen om de problemen helder te krijgen en de ziektegeschiedenis, het omgaan met de ziekte en medicijngebruik in kaart te brengen (anamnese). Daarnaast wordt gekeken naar de inname(tijden) van de medicijnen in relatie met de voeding en het verloop van de klachten van stijfheid en loopstoornissen over de dag.

HULPVRAAG PATIËNT

Dhr. De Wind geeft aan de bezoeken aan het café erg te missen. Hij wil hier graag verder over praten en het onder de loop nemen. Bij navragen door de Parkinsonverpleegkundige wordt duidelijk dat:

- Dhr. De Wind zich soms schaamt voor zijn loopstoornis. Dan gaat hij niet graag naar buiten (het fietsen gaat trouwens beter dan het lopen).
- Het in het café soms erg druk is, er zijn ook rustiger momenten.
- Wanneer er een hele groep zit, hij moeite heeft met het volgen van het gesprek.
- Hij dan niet meer in staat is om mee te praten vanwege het tempo en omschakeling van onderwerp
- Dhr. De Wind er zelf moeilijk bovenuit komt vanwege zijn zachte stem en het feit dat hij binnensmonds praat.

BEVINDINGEN PARKINSONVERPLEEGKUNDIGE

- Er lijkt een relatie te bestaan tussen de stijfheid/loopstoornissen en het medicijngebruik. Daarnaast neemt hij de medicijnen in met melkproducten tijdens de maaltijd.
- Dhr. De Wind en zijn echtgenote zijn niet op de hoogte van het feit dat het bij de ziekte van Parkinson kan horen dat men moeite heeft met het omschakelen van onderwerp in gesprekken. Hij voelde zich daardoor erg dom en was bang dement te worden.
- Patiënt stelt prijs op adviezen ten aanzien van stemgebruik en spraak.
- De bezoeken aan het café zijn erg belangrijk voor hem.
- Hij kan slecht tegen drukte, o.a. van de oppaskinderen.

ACTIES PARKINSONVERPLEEGKUNDIGE

- Wijzen op het belang van een zorgvuldige inname van de medicijnen. Letten op de tijden, half uur voor de maaltijd en niet met eiwitrijke producten innemen zoals melk.
- Informeren over de cognitieve aspecten van de ziekte van Parkinson. Zoals moeite met dubbeltaken (twee dingen tegelijk doen), concentratieproblemen in gesprekken met meerdere mensen en moeite met het switchen van onderwerp.
- De heer De Wind adviseren om het volgende te bespreken met de cafébaas: Of er een patroon in drukke en rustige tijden zit zodat hij even aan kan wippen op de rustige momenten. Adviseren om te kiezen voor een tafel waar één, hooguit twee mensen zitten. En wanneer het om bekende mensen gaat, waar hij zich vertrouwd bij voelt, uitleggen dat zijn tempo van reageren en het overschakelen van onderwerp trager verloopt door de ziekte van Parkinson.
- Echtgenote wijzen op de drukte voor de patiënt door haar werkzaamheden als gastouder. Mogelijkheden aanreiken zoals oppassen bij de ouders thuis of voor de heer De Wind dagbehandeling/activiteiten buitenshuis tijdens deze dagen.
- Wijzen op het belang van afwisseling activiteiten en rust.
- Consult neuroloog afspreken voor de heer De Wind om te kijken naar de medicatie en inname tijden.
- Neuroloog vragen om een consult te schrijven voor de logopedist en fysiotherapeut.
- In onderling overleg maakt dhr. De Wind over drie maanden een nieuwe afspraak met de Parkinsonverpleegkundige om te bespreken hoe het gegaan is. Zonodig kan hij eerder contact opnemen tijdens het telefonisch spreekuur.

ACTIES ANDERE DISCIPLINES

- De neuroloog past de medicatie en de inname tijden aan. Het ligt in de verwachting dat hij 's ochtends minder stijf zal zijn, geen startproblemen ervaart en over de dag heen beter is ingesteld.
- De fysiotherapeut geeft ondersteuning en oefeningen bij de loopstoornissen.
- De logopedist geeft begeleiding en oefeningen in stemgebruik en de articulatie.

WERKGROEP PARKINSONVERPLEEGKUNDIGEN/CONSULENTEN

De werkgroep Parkinsonverpleegkundigen is vanaf 1998 actief en is een focusgroep van de Nederlandse Vereniging Van Neuroverpleegkundigen. (NVNV) De werkgroep bestaat momenteel uit 50 leden, die zowel intramural als extramural werkzaam zijn. Parkinsonverpleegkundigen werken verspreid over het hele land. De werkgroep stelt zich tot doel het beschrijven en ontwikkelen van verpleegkundige zorg, zoals verpleegkundige diagnoses en richtlijnen voor verpleegkundigen en verzorgenden. Mede hierdoor zijn we actief met het uitdragen van kennis voor verpleegkundigen en verzorgenden maar ook voor leden van de Parkinson patiënten vereniging. De PPV in Bunnik beschikt over de namenlijst.

